

PŘÍBĚHY
JEANA-MARIE CABIDOULINA

Jules Verne

**PŘÍBĚHY
JEANA-MARIE
CABIDOULINA**

PODIVUHODNÁ PUTOVÁNÍ
SVAZEK 49

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Překlad: Vítězslav Unzeitig
Ilustrace: George Roux
Obálka © Jiří Miňovský – ARBE, 2025
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2025

ISBN 978-80-277-6704-5 (pdf)

JULES VERNE

LES HISTOIRES
DE JEAN-MARIE CABIDOULIN

J. METZEL

RUE JACOB 18
PARIS

Jules Verne

PŘÍBĚHY
JEANA-MARIE
CABIDOULINA

Obsah

I. Kapitola	Opožděný odjezd	5
II. Kapitola	<i>Saint Enoch</i>	20
III. Kapitola	Na východním pobřeží Nového Zélandu	34
IV. Kapitola	Tichým oceánem	50
V. Kapitola	Margaretina zátoka	66
VI. Kapitola	Vancouver	81
VII. Kapitola	Druhá kampaň	95
VIII. Kapitola	Ochotské moře	109
IX. Kapitola	U Kamčatky	125
X. Kapitola	Dva hody	140
XI. Kapitola	Angličané a Francouzi	155
XII. Kapitola	Na úskalí	169
XIII. Kapitola	Úskalí, které se pohybuje	182
XIV. Kapitola	Na sever	196
XV. Kapitola	Rozuzlení	208

I. KAPITOLA

Opožděný odjezd

„Eh, kapitáne Bourcarte, dnes se tedy nevypluje?...“
„Ne, pane Brunele, a bojím se, že nebudeme moci vyplout ani zítra... ba ani za týden...“

„To je mrzuté...“

„A hlavně znepokojující,“ prohlásil pan Bourcart a zavrtěl hlavou. „*Saint Enoch* měl být na moři už koncem minulého měsíce, aby se za dobré sezóny dostal na loviště. Uvidíte, že jej předstihnou Angličané a Američané...“

„A ti dva lidé vám stále scházejí?...“

„Ano, pane Brunele... jeden, bez něhož bych se popřípadě obešel, nebýt předpisů, které mi jej vnucují...“

„A tímto druhým není bezpochyby bednář?...“ otázal se pan Brunel.

„Ne... věřte mi to laskavě, ne!... Na mé lodi je bednář právě tak nezbytný jako stěžně, kormidlo anebo kompas, neboť mám v podlodí dva tisíce soudků...“

„A kolik lidí má *Saint Enoch*, kapitáne Bourcarte?...“

„Bylo by nás čtyřiatřicet, pane Brunele, kdybychom byli všichni. Vidíte, je lepší mít bednáře, aby pečoval o soudky, než lékaře, aby pečoval o lidi!... Soudky vyžadují stále

opravy, zatímco lidé... ti se opravují sami!... Ostatně copak se někdy onemocní na moři?...“

„Ovšem nemělo by se to dít na tak zdravém vzduchu, kapitáne Bourcarte... a přece někdy...“

„Pane Brunele, neměl jsem na *Saint Enochu* ještě ani jediného nemocného...“

„Upřímně blahopřeji, kapitáne. Ale co chcete?... Loď je loď a jako loď je podrobena námořním předpisům... Jakmile její mužstvo dosáhne jistého počtu důstojníků a lodníků, je nutné s sebou vzít lékaře... to je jasné... Nuže, nemáte ho...“

„A právě z toho důvodu se dnes *Saint Enoch* nenachází na proti mysu St. Vincence, kde by měl být!“

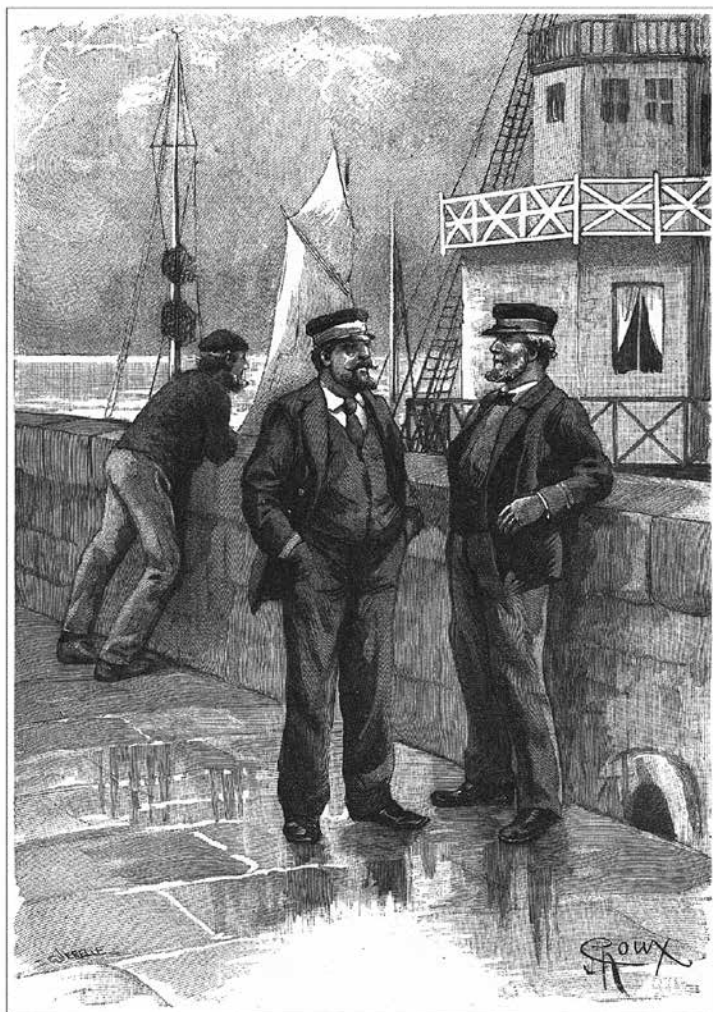
Tento hovor se vedl mezi kapitánem Bourcartem a panem Brunelem na přístavní hrázi v Le Havru k jedenácté hodině ráno na té poněkud zvýšené části, která vede od semaforu nahoru.

Oba muži se znali dlouho. Jeden býval kapitánem pobřežní lodi a stal se přístavním důstojníkem, druhý byl velitelem trojstěžníku *Saint Enoch*. A s jakou netrpělivostí ten čekal, kdy mu bude umožněno doplnit seznam svého mužstva a vyplout na moře!

Bourcart (Évariste-Simon), asi padesátník, byl v Le Havru ve svém přístavišti dobře známý. Byl svobodný, bez rodiny, bez blízkých příbuzných, na moři sloužil už od dětství. Byl plavčíkem, nováčkem, lodníkem a lodním mistrem ve státních službách.

Po mnohých cestách jako poručík a první důstojník obchodního loďstva velel už deset let *Saint Enochu*, velrybářské lodi, která mu patřila napolovic s firmou bratří Moriceů.

Byl výtečný námořník, zároveň rozvážný, statečný a rozhodný a dbal zcela opačně než tolik jiných jeho kolegů krajní zdvořilosti ve svých funkcích, neklel, udílel rozkazy s dokonale způsobilostí. Zajisté nezašel tak daleko, aby řekl košovému

„Eh, kapitánec Bourcarte, dnes se tedy nevypluje?...“

hlídači: „Račte uvolnit lano malé bramové plachty!“ anebo kormidelníkoví: „Buďte tak laskav a otočte kormidlo úplně k levému boku!“ Ale platil za nejzdvořilejšího z kapitánů pro daleké plavby.

Mimo to je nutno poznamenat, že pan Bourcart měl vždy ve svých podnikcích zdar, hmatatelné výsledky, plavby vždy stejně znamenité. Jeho důstojníci si nestěžovali, lodníci neměli výčitky. Jestli tedy mužstvo *Saint Enocha* tentokrát nebylo úplně a jestli se nedařilo kapitánovi jeho doplnění, nemůžeme v tom vidět známku nedůvěry nebo odpor námořního mužstva.

Pan Bourcart a pan Brunel se zastavili právě u kovové podpory zvonu na polokruhové terase, kterou končí hráz. Přístroj pro zaznamenávání přílivu a odlivu udával právě nejnižší odliv a na signálovém stožáru nevlála ani vlajka, ani korouhev. Žádná loď se nechystala k veplutí nebo vyplutí a ani rybářské šalupy by v průlivu za tohoto novolunního odlivu nenašly dost vody. Proto se sem zvědavci nehrnuli, jako když moře stojí vysoko. Lodi z Honfleuru, Trouville, Caën a Southamptonu zůstaly připoutány ke svým pontonům. Až do třetí hodiny odpolední v předním přístavu nenastal žádný pohyb.

Několik okamžiků tékaly oči kapitána Bourcarta, upřené do dále, po prostranství mezi vzdálenými Ouistrehamskými výšinami a strmými skalami hévských majáků. Počasí bylo nejisté. Obloha byla ve vysokých pásmech potažena naředlými mraky. Vítr vál od severovýchodu – byl to rozmarný větřík, který vzroste, jakmile příliv začne stoupat.

Zátokou plulo několik lodí. Jedny ukazovaly své plachtovní na východním obzoru, jiné brázdily prostor svými parami. Pan Bourcart jistě vrhal závistivé pohledy za svými šťastnějšími kolegy, kteří opustili přístav. Je samozřejmé, že i na tuto

vzdálenost se vyjadřoval slušnými výrazy a nebyl by si dovolil spílat jim jako nějaký mořský vlk.

„Ano,“ řekl panu Brunelovi, „tito hodní lidé mají pěknou plavbu, vítr pod ráhnem, zatímco já jsem dosud v zálivu a nemohu vytáhnout kotvy!... Vidíte, to právě nazývám smůlou a ta se lepí na *Saint Enocha* poprvé...“

„Odevzdejte se trpělivosti, pane Bourcarte, protože se nemůžete odevzdat moři!...“ odpověděl pan Brunel s úsměvem.

„Eh, copak to nedělám už dlouhé dva týdny?...“ zvolal kapitán, ne bez jisté trpkosti.

„Dobrá!... vaše loď nese plachtoví dobře a brzy nahradíte i ztracený čas... S jedenácti uzly za příznivého větru se pluje krásně!... Ale řekněte mi, pane Bourcarte, není tady doktoru Sinoquetovi lépe?...“

„Ach, pro výtečného doktora to není nic vážného... Na lože jej upoutal revmatismus, a to už před několika týdny!... Kdo by se se toho kdy nadál u člověka tak navyklého moři, který za deset let se mnou proplul všechny končiny Tichého oceánu!...“

„Eh,“ řekl přístavní důstojník, „možná, že tolik cest přivodilo jeho chorobu...“

„Oh, to nikoliv!“ tvrdil kapitán Bourcart. „Revmatismus, nabytý na *Saint Enochu*!... Proč ne cholera nebo žlutá zimnice?... Jak vás mohlo napadnout něco takového, pane Brunel?...“

A panu Bourcartovi klesly ruce, ochromené překvapením, které u něho taková nemožnost vyvolala. *Saint Enoch*... loď tak krásně zařízená, tak pohodlná, tak neproniknutelná pro vlhkost!... Revmatismus... Spíš by jej člověk chytil v poradním sále radnice, v salonech podprefektury než v kajutách nebo salonu *Saint Enocha*!... Revmatismus!... Copak jej snad měl někdy on?... A přece neopustil svou loď, ani když se někde zastavila, ani když zakotvila v přístavu v Le Havru!... Byt ve městě,

běžte mi, když máme příbytek na lodi!... A nebyl by ji vyměnil za nejpohodlnější pokoj *Hotelu de Bordeaux* nebo *Terminu*!... Revmatismus!... Ne, ani rýma!... A slyšeli jste někdy kýchnout na palubě *Saint Enocha*?...

Pak se ctihodný muž rozčílil a ještě by dlouho pokračoval co nejúporněji, kdyby ho pan Brunel nepřerušil a řekl:

„Dobrá, pane Bourcarte, revmatismus doktora Sinoqueta pochází jen z jeho pobytů na zemi!... Ostatně má jej, to je pravda, a nemůže nasednout na loď!...“

„A nejhorší,“ prohlásil pan Bourcart, „je, že přes všechno pátrání za něj nemohu najít náhradu!...“

„Jen trpělivost, opakuji vám, jen trpělivost, kapitáne!... Nakonec přece dostanete nějakého mladého lékaře, dychtivého podívat se do světa, lačného cestování... Cožpak je něco vábivějšího než začít nádhernou výpravou na velryby po mořích Tichého oceánu!...“

„Zajisté, pane Brunele, měl bych mít na vybranou... A přece tu nikdo není a pořád nemám člověka, který dovede zacházet s lancetou a pinzetou anebo kleštěmi a hoblíkem!“

„Abych nezapomněl,“ otázal se přístavní důstojník, „vašeho bednáře vás snad nezbavil revmatismus?“

„To ne. Abych mluvil pravdu, ten bodrý tatík Brulard už nemůže používat levé rameno, které je ochromeno, a pociťuje prudké bolesti v nártích i v nohou...“

„Má tedy postiženy klouby?...“ zeptal se pan Brunel.

„Ano, zdá se, a Brulard není skutečně schopen plavby!... Nuže, víte, pane Brunele, že loď, vydávající se na lov velryb, se nemůže bez bednáře obejít právě tak jako bez harpunáře, a proto jej musím opatřit stůj co stůj!“

Pan Brunel sice připouštěl, že tatík Brulard není stížen revmatismem, neboť *Saint Enoch* se vyrovná sanatoriu a jeho mužstvo na něm pluje za nejlepších zdravotních podmínek, ovšem

když budeme věřit kapitánovi. Avšak přesto bylo nicméně jisté, že doktor Sinoquet a bednář nejsou s to, aby se této kampaně zúčastnili.

Vtom se pan Bourcart obrátil, protože zaslechl své jméno.

„Vy, Heurtauxi?...“ řekl a stiskl přátelsky ruku svého prvního důstojníka. „Jsem šťasten, že vás vidím, a tentokrát vás asi přivádí dobrý vítr?...“

„Možná, kapitáne,“ odpověděl pan Heurtaux, „možná... Přicházím vám oznámit, že na loď někdo přišel... asi před hodinou.“

„Bednář?... Lékař?...“ zeptal se živě kapitán Bourcart.

„Nevím, kapitáne... V každém případě byl ten člověk mrzutý, že nejste přítomen...“

„Je starší?...“

„Nikoliv, je mladý a brzy se vrátí... Vydal jsem se tedy za vámi... a protože jsem si myslel, že vás najdu na hrázi...“

„Tam mě můžete najít vždy, Heurtauxi, kdykoliv nejsem na lodi...“

„Vím to... Zamířil jsem tedy k signálovému stožáru...“

„Dobře jste udělal, Heurtauxi,“ pokračoval pan Bourcart, „a jistě nebudu na schůzce scházet. – Pane Brunele, prosím o dovolení, abych se mohl vzdálit...“

„Jen jděte, drahý kapitáne,“ odpověděl přístavní důstojník, „a mám předtuchu, že brzy vyváznete z rozpaků...“

Potom si přístavní důstojník a kapitán Bourcart stiskli srdečně ruku. Pak ten, doprovázen svým prvním důstojníkem, vystoupil na nábreží, přešel most, došel k Obchodnímu zálivu a stanul u můstku vedoucího na *Saint Enocha*.

Jakmile vkročil na palubu, odebral se pan Bourcart do své kajuty, jejíž dveře vedly na chodbu a okno na přední část vrchní paluby. Rozkázal, aby ho uvědomili, až přijde návštěvník. Čekal ne bez jisté netrpělivosti a hroužil nos do místního listu.

Čekání netrvalo dlouho. Asi za deset minut poté přišel na loď ohlášený mladý muž a byl uveden do salonku, kam za ním přišel kapitán Bourcart.

Podle všeho, nebyl-li návštěvník bednář, bylo možné, že je to lékař – mladý lékař ve věku šestadvacet až osmadvacet let.

Po výměně prvních zdvořilostí – a buďte si jisti, že pan Bourcart v nich nezůstal pozadu za osobností, která ho počtila návštěvou – začal mladý muž takto:

„Z řeči na burze jsem zjistil, že odjezd *Saint Enocha* se opozdil pro špatný zdravotní stav jeho dosavadního lékaře...“

„To je pravda, pane...“

„Pane Filhiol... Jsem doktor Noël Filhiol, kapitáne, a přicházím se nabídnout jako náhrada za doktora Sinoqueta na vaši lodi...“

Potom se kapitán Bourcart dozvěděl, že tento mladý návštěvník, narozený v Rouenu, pochází z tamější průmyslnické rodiny. Touží vykonávat své povolání v obchodním loďstvu. Nicméně, než vstoupí do služeb Transatlantické společnosti, bude šťasten, když se zúčastní lovu na velryby a zúčastní se drsné plavby po mořích Tichého oceánu. Může se prokázat nejlepšími doporučeními. Kapitán Bourcart se na něho může informovat u toho a toho obchodníka nebo loďáře v Le Havru.

Pan Bourcart sledoval doktora Filhiola, jeho upřímnou a sympatickou tvář velmi pozorně. Nebylo pochyby, že je silného tělesného složení, rozhodné povahy. Kapitán se v tom vyznal. Tento muž zdravého vzeření a dobrého zdraví na jeho loď jistě nezavleče revmatismus. Proto odpověděl:

„Pane, přicházíte velmi vhod, s tím se vám netajím, a jestli bude moje pátrání pro vás příznivé, čímž jsem si předem jist, je věc hotová. Budete se moci hned zítra ubytovat na *Saint Enochu* a nebudete toho litovat...“

„O tom jsem přesvědčen, kapitáne,“ odpověděl doktor Filhiol. „Než se na mne budete informovat, tak se vám přiznám, že i já jsem se na vás ptal...“

„A to bylo rozumné,“ prohlásil pan Bourcart. „Jestli se na loď nikdy nesmí nastoupit bez sucharů, nesmíme dát zapsat své jméno do lodního seznamu, dokud se nepřesvědčíme, s kým máme co do činění.“

„Přesně tak jsem uvažoval, kapitáne.“

„Dobře jste udělal, pane Filhiole, a jestli dobře rozumím, zprávy, které jste o mně dostal, mluvily v můj prospěch...“

„Úplně a myslím, že ty, které dostanete vy, budou mluvit v můj prospěch...“

Kapitán Bourcart a mladý lékař si rozhodně byli rovni v upřímnosti i ve zdvořilosti.

„Ještě jednu otázku,“ pokračoval pan Bourcart – „Už jste někdy cestoval po moři, doktore?...“

„Několikrát jsem podnikl krátkou plavbu průlivem La Manche...“

„A... nebyl jste nemocen?...“

„Nebyl... dokonce si myslím, že ani nikdy nebudu...“

„Uznáte, že u lékaře je to na pováženou...“

„Skutečně, pane Bourcarte...“

„To vám nemohu zatajit, že naše lovecké výpravy jsou krušné a nebezpečné!... Útrapy, často nedostatek, nás někdy nešetří a je to tvrdá škola námořnického života...“

„Vím to, kapitáne, a nebojím se této školy...“

„A naše výpravy jsou nejen nebezpečné, pane Filhiole, ale někdy také trvají dlouho... To závisí více nebo méně na příznivých okolnostech... Kdo ví, jestli se *Saint Enoch* nevrátí třeba až za dvě nebo tři léta?...“

„Ať se vrátí, kdy se vrátí, kapitáne, hlavní je, aby se všichni, které odveze, s ním vrátili do přístavu!“

Pan Bourcart mohl být cítý, které se projevíly tímto způsobem, jen uklidněn. Zajiště se shodně s doktorem Filhiolem ve všech bodech, jestli dovolí zprávy, které dostane, podepsat s ním smlouvu.

„Pane,“ řekl mu, „myslím, že si budu moci jen blahopřát ke styku s vámi, a jakmile dostanu své zprávy, myslím, že hned zítra bude vaše jméno zapsáno do lodní knihy.“

„Tedy na shledanou, kapitáne,“ odpověděl doktor, „a pokud se týká odjezdu...“

„Odjezd se může uskutečnit hned zítra za večerního odlivu, jestli se mi podaří nahradit svého bednáře, jako jsem nahradil svého lékaře...“

„Ah, mužstvo ještě tedy není kompletní?...“

„Bohužel ne, pane Filhiole, a s ubohým Brulardem nemůžeme počítat...“

„Je nemocný?...“

„Ano... jestli revmatismus, který mu ochromil ruce i nohy, se dá nazvat nemocí... A přece, věřte, že si jej neuhnal plavbou na *Saint Enochu*...“

„Kapitáne, myslím si, že bych vám mohl doporučit bednáře...“

„Vy?...“

A kapitán Bourcart se užuž chtěl jako obyčejně rozplývat v předčasném děkování tomuto Prozřetelností seslanému mladému doktorovi. Bylo mu, jako by už slyšel rány tloukem na obruče sudů v podpalubí. Ach, jeho radost trvala krátce a žalostně zavrtěl hlavou, když pan Filhiol dodal:

„Na pana mistra Cabidoulina jste si nevzpomněl?...“

„Jean-Marie Cabidoulin... v ulici des Tournettes?...“ zvolal pan Bourcart.

„Ano, ten!... Copak je snad v Le Havru nebo jinde nějaký jiný Cabidoulin?“

„Jean-Marie Cabidoulin!“ opakoval kapitán Bourcart.

„Osobně...“

„A jak vy znáte Cabidoulina?...“

„Léčil jsem ho...“

„I on byl tedy nemocen?... Copak na bednáře přišla epidemie?...“

„Ne, uklidněte se, kapitáne... poranění na palci, nyní zahojené a nevadící mu v zacházení s hoblíkem... Je to muž pevného zdraví, pevného složení, na svůj věk ještě statný, sotva padesátník, a svou úlohu jistě dobře splní...“

„Jistě, jistě,“ odpověděl pan Bourcart. „Bohužel, jestli dobře znáte Jeana-Marie Cabidoulina, znám jej také a nemyslím, že by jej některý kapitán přijal na svou loď...“

„Proč?...“

„Oh, rozumí dobře svému řemeslu a byl už na cestách... Na poslední už před pěti nebo šesti lety...“

„Řekněte mi, pane Bourcarte, z jakého důvodu ho nikdo nechce...“

„Protože je prorokem neštěstí, pane Filhiole, protože ustavičně předvídá pohromy a katastrofy... protože, jestli ho slyšíte před začátkem plavby, má to být plavba poslední a nevrátíte se z ní!... A pak ty historie o mořských obludách, se kterými, jak tvrdí, se setkal, a se kterými se opět setká!... Vidíte, pane Filhiole, tento člověk je schopen demoralizovat celé mužstvo...“

„Myslíte to vážně, kapitáne?...“

„Docela vážně!“

„Podívejte se... když není jiný, a protože bednáře potřebujete...“

„Ano... vím dobře... když není jiný!... A přece bych na něho nikdy nepomyslel!... Konečně, když se nemůžeme dát na sever, dáme se na jih... A kdyby mistr Cabidoulin chtěl... ale nebude chtít...“

„Můžeme se o to aspoň pokusit!...“

„Ne... to je zbytečné... A pak, Cabidoulin... Cabidoulin!...“
opakoval pan Bourcart.

„Nezajdeme k němu?...“ navrhl pan Filhiol.

Kapitán Bourcart váhal, byl na rozpacích, zkřížil a rozkřížil paže, uvažoval v duchu, posuzoval důvody pro a proti, vrtěl hlavou, jako by měl domluvit špatný obchod. Konečně nad vším uvažováním zvítězila touha co nejdříve vyplout na moře.

„Pojďme!“ řekl.

Za okamžik potom opustili oba Obchodní záliv a zamířili k bednářovu bytu.

Jean-Marie Cabidoulin byl doma ve svém pokoji v přízemí vzadu ve dvoře. Byl to statný muž ve věku padesát dva roků, oblečený do přiléhavých sametových kalhot a vesty, na hlavě čepici z vydrží kožešiny a opásaný velkou hnědavou zástěrou. Řemeslo mu moc dobře nešlo. Kdyby neměl nějaké úspory, nemohl by si každý večer zahrát partii manilly v malé kavárničce se starým námořním penzistou, bývalým strážcem hévského majáku.

Jean-Marie Cabidoulin ostatně věděl o všem, co se dělo v Le Havru, o příjezdu a odjezdu lodí plachetních i parních, o příjezdu i odjezdu lodí transatlantických, o návratu lodivodů, o novinkách z moře, vůbec o všem, co se vyklubalo z řečí na přístavní hrázi za denního přílivu a odlivu.

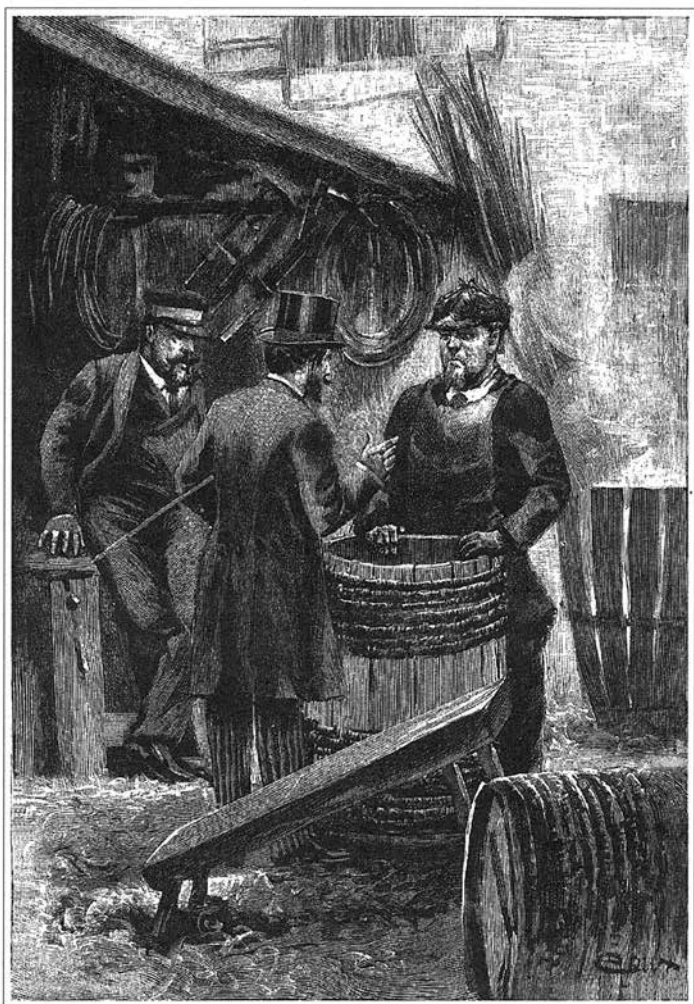
Mistr Cabidoulin znal rovněž, a to už dlouho, kapitána Bourcarta. Proto zvolal, jakmile jej spatřil na prahu svého doupěte:

„Eh, eh, *Saint Enoch* je stále připoután k nábreží v Obchodním zálivu... jako by ho držely ledy?...“

„Stále, mistře Cabidouline,“ odpověděl trochu suše kapitán Bourcart.

„Lékaře ještě nemáte?...“

„Lékař... je tady...“

„Hleďte, mistře Cabidouline, uvažujte...“

„Vida... to jste vy, pane Filhiole?...“

„Ano, já, a doprovodil jsem pana Bourcarta z toho důvodu, abych vás požádal, jestli byste odplul s námi...“

„Odplout... odplout?...“ opakoval bednář a mával kladívkem.

„Ano, Jeane-Marie Cabidouline...“ řekl kapitán Bourcart.

„Copak to není lákavé... poslední cesta... na dobré lodi... ve společnosti řádných lidí?...“

„Ať mě čert sebere, pane Bourcarte, jestli bych čekal takovou nabídku!... Víte dobře, že žiji na odpočinku... Pluji už jen ulicemi Le Havru, kde není obav ani ze srážek, ani z moře... A vy chcete...“

„Hled'te, mistře Cabidouline – uvažujte... Nejste již v těch letech, abyste zplesnivěl na své bóji, abyste zůstal třet jako starý ponton v přístavu...“

„Zvedněte kotvu, Jeane-Marie, zvedněte kotvu!“ připojil s úsměvem pan Filhiol a přicházel na pomoc panu Bourcartovi.

Mistr Cabidoulin nasadil hluboce vážnou tvář – patrně svou tvář „proroka neštěstí“ – a odpověděl temným hlasem:

„Poslouchejte mě, kapitáne, i vy, doktore Filhiole... Měl jsem vždy myšlenku... která mi nikdy nevyjde z hlavy...“

„A kterou?...“ zeptal se pan Bourcart.

„Že při přílišných plavbách nakonec nezbytně ztroskotám, dříve nebo později!... Zajisté má *Saint Enoch* dobrého velitele... má dobré mužstvo... vidím, že bude mít dobrého lékaře... avšak jsem přesvědčen, že kdybych na něho vstoupil, staly by se mi věci, které se mi ještě nestaly...“

„U všech hromů!...“ zvolal pan Bourcart.

„Jsou to, jak vám pravím,“ tvrdil mistr Cabidoulin, „děsné historie!... Proto jsem se zařekl, že skončím klidně svůj život na pevnině...“

„To je pouhá fantazie,“ prohlásil doktor Filhiol. „Všechny lodi nejsou určeny zahynout se vším všudy...!“

„Zajisté ne,“ namítal bednář, „ale co chcete, – je to jako předtucha... když se vydám na moře, už se nevrátím.“

„Běžte mi, Jeane-Marie Cabidouline,“ namítl kapitán Bourcart, „to nemyslíte vážně...“

„Velmi vážně a pak, mezi námi, už nemusím ukájet zvědavost. Copak jsem za tu dobu nespatriil všechno, když jsem se plavil... země horké, země studené, ostrovy Tichého a Atlantického oceánu, ledovce a ledoviště, tuleně, mrože a velryby...?“

„Blahopřeji vám, nemáte si co stěžovat,“ řekl pan Filhiol.

„A víte, co bych spatřil nakonec?...“

„Copak, mistře Cabidouline?...“

„To, co jsem ještě nikdy neviděl... nějakou strašlivou obludu... velikého mořského hada...“

„Kterého neuvidíte nikdy...“ pravil pan Filhiol.

„Pročpak?...“

„Protože neexistuje!... Četl jsem vše, co se o domnělých mořských netvorech napsalo, a opakuji, že váš mořský had neexistuje...“

„Existuje!“ zvolal bednář tónem tak přesvědčivým, že by bylo marné se s ním o to přít.

Zkrátka, následkem houževnatého naléhání a když byl získán také vysokým platem, který mu nabídl kapitán Bourcart, odhodlal se Jean-Marie Cabidoulin, že se zúčastní poslední lovecké výpravy, a ještě ten večer zanesl svůj tlumok na *Saint Enoch*.

II. KAPITOLA

Saint Enoch

Následující den, 7. listopadu 1863, opouštěl *Saint Enoch* Le Havre, vlečen *Herkulem*, který ho vytáhl za vysokých vln. Bylo dost špatné počasí. Nízké a roztrhané mraky se vláčely prostorem a byly hnány silným jihozápadním větrem.

Lod kapitána Bourcarta, vážící asi pět set padesát tun, byla opatřena všemi přístroji, kterých se obecně užívá při tomto obtížném lovu na velryby ve vzdálených končinách Tichého oceánu. Jakkoliv byla zbudována už asi před deseti lety, držela se na moři za různých okolností dobře. Mužstvo se stále staralo, aby byla v náležitém stavu, plachtoví i trup, a její kýl právě opravilo, že byl jako nový.

Saint Enoch, statný trojstěžník, měl přední plachtu a brigantinu, velkou a malou plachtu košovou, velkou a malou plachtu bramovou, velkou a malou plachtu menší, plachtu třírohou, velkou příďovou, malou příďovou, plachty stěhové. Při čekání na odjezd dal pan Bourcart připravit přístroje k otáčení velryb. Čtyři pirogy byly na svých místech. Na levém boku pirogy prvního důstojníka, prvního a druhého poručíka. Na pravém boku kapitánova piroga. Čtyři zásobní pirogy byly umístěny pod palubou. Mezi předním a hlavním stěžněm před

hlavním poklopem byl umístěn kotel sloužící k rozpouštění tuku.

Skládal se ze dvou spolu spojených železných hrnců, obložených pásmem cihel. V zadní části hrnců dvě díry, udělané k tomu cíli, sloužily k ucházení dýmu a vpředu trochu níže než otvor hrnců dvě ohniště umožňovala udržovat pod nimi oheň.

Podívejme, jaký byl stav důstojnictva a mužstva, které se na *Saint Enochu* nacházelo:

Kapitán Bourcart (Évariste-Simon), padesát let.

První důstojník Heurtaux (Jean-François), čtyřicet let.

První poručík Coquebert (Yves), třicet dvě léta.

Druhý poručík Allotte (Romain), dvacet sedm let.

Lodní mistr Ollive (Mathurin), čtyřicet pět let.

Harpunář Thiébaud (Louis), třicet sedm let.

Harpunář Kardek (Pierre), třicet dva roky.

Harpunář Durut (Jean), třicet dva roky.

Harpunář Ducrest (Alain), třicet jedna let.

Doktor Filhiol (Noël), dvacet sedm let.

Bednář Cabidoulin (Jean-Marie), padesát dvě léta.

Kovář Thomas (Gille), čtyřicet pět let.

Tesař Ferut (Marcel), třicet šest let.

Osm lodníků.

Jedenáct nováčků.

Ubytovatel.

Kuchař.

Celkem třicet čtyři lidí, obvyklý počet na velrybářské lodi takových rozměrů jako *Saint Enoch*.

Mužstvo se skládalo téměř z polovice z normandských a bretaňských námořníků. Jenom tesař Ferut byl rodilý Pařížan z předměstí Belleville a býval strojmistrem v různých divadlech hlavního města.

Důstojníci se už plavby na *Saint Enochu* zúčastnili a zaslulovali si jenom chválu. Měli všechny vlastnosti, které jejich povolání vyžaduje. Na předešlé výpravě propluli severní a jižní končiny Tichého oceánu. Byla to šťastná plavba, neboť i když trvala čtyři měsíce, nestala se žádná vážná příhoda. Byla to také plavba výnosná, neboť loď přivezla dva tisíce soudků tuku, který byl prodán za výhodnou cenu.

První důstojník Heurtaux jevil velkou zkušenost ve všem, co se týkalo podrobností na lodi. Sloužil jako výpomocný praporečník ve státním námořnictvu a potom přešel k obchodnímu loďstvu, plul a čekal na kapitánství. Platil právem za dobrého námořníka, velmi přísného v tom, co se týkalo kázně.

Rovněž o prvním poručíkovi Coquebertovi a o druhém poručíkovi Allottem nelze říci nic, než snad že projevovali neobvyčejnou, dokonce až neopatrnou horlivost při lovu na velryby. Závodili co do rychlosti a odvahy, snažili se předstihnout jeden druhého a vydávali své čluny odvážně do nebezpečí přes výstrahy a výslovné zákazy kapitána Bourcarta. Ale horlivost rybáře při rybolovu – se rovná zápalu lovce na lovu – neodolatelné uchvácení, nezměrná vášeň. Oba poručíci jí dávali svým lidem až příliš – zvláště Romain Allotte.

Několik slov o lodním mistru Mathurinu Ollivovi. Byl to suchý a nervózní mužíček, velmi vytrvalý při útrapách, velmi zručný ve svém povolání, dobrých uší a dobrých očí, měl zvláštní vlastnosti, které vyznačují lodního mistra válečného námořnictva. Ze všech lidí na lodi to byl on, kdo se nejméně zajímal o lov velryb. Jestliže byla nějaká loď pro tento druh rybolovu speciálně vystrojena nebo pro dopravu nějakého nákladu z přístavu do přístavu, byla to především tato loď a mistr Ollive měl zálibu jen pro věci, týkající se plavby. Kapitán Bourcart měl k němu velkou důvěru, která byla oprávněná.

Pokud se týká osmi lodníků, ti se většinou už zúčastnili poslední plavby *Saint Enocha* a tvořili velmi spolehlivé a vycvičené mužstvo. Mezi jedenácti nováčky byli jen dva, kteří se měli naučit krušnému lovu na velryby. Těchto čtrnáctiletých až osmnáctiletých mladíků, kteří už byli zacvičení v obchodním námořnictvu, bude používáno s lodníky jako posádky pro čluny.

Zbývali kovář Thomas, bednář Cabidoulin, tesař Ferut, kuchař, ubytovatel. Mimo bednáře všichni tvořili část mužstva už po tři léta a byli zběhlí ve službě. Sluší se připojit, že mistr Ollive a mistr Cabidoulin se už dlouho znali z dřívějších plaveb. Proto tento uvítal druhého, protože věděl, jaké jsou jeho způsoby:

„Eh, starý... to jsi ty?...“

„Ano, to jsem já,“ řekl ten.

„Zase to tedy zkusíš...“

„Jak vidíš.“

„A pořád se svou prokletou myšlenkou, že to špatně skončí?...“

„Velmi špatně,“ odpověděl bednář vážně.

„Dobrá,“ pokračoval Mathurin Ollive, „doufám, že nás ušetříš svých historek...“

„Můžeš si být jistý, že nikoliv!“

„Jak tedy myslíš, ale jestli nás potká neštěstí...“

„Pak jsem se nemýlil!“ namítl Jean-Marie Cabidoulin.

A kdo ví, jestli už bednář nepociťoval jistou lítost, že přijal nabídku kapitána Bourcarta!

Sotva *Saint Enoch* obeplul hráze, jevil vítr náchylnost vzrůst a byl dán rozkaz k uvolnění košové plachty, kterou dal lodní mistr zapnout na dvě lana. Pak, jakmile *Herkules* uvolnil své vlečné lano, rozvinuli košové plachty, stejně tak předovou a zadní. Zároveň dal kapitán Bourcart zapnout přední plachtu.

Za těch okolností mohl trojstěžník lavírovat na severovýchod tak, aby obeplul nejzazší výběžek Barfleuru.

Vítr přinutil *Saint Enocha* držet se ho co nejbližší. Ostatně se držel na moři dobře a i na pět čtvrtí od větru plul rychlostí deseti uzlů.

Tři dny pluli podél břehu, než vysadili lodivoda v La Hon-gue. Od té chvíle byla plavba průlivem La Manche pravidelná a měli stále dobrý vítr. Kapitán Bourcart dal rozvinout bramové, chocholíkové, zadní plachty a mohl konstatovat, že *Saint Enoch* nepozbyl nic ze svých plaveckých vlastností. Ostatně téměř všechno jeho lanoví bylo nahrazeno novým, vzhledem k těmto dlouhým výpravám, při kterých musí loď snášet neobyčejné obtíže.

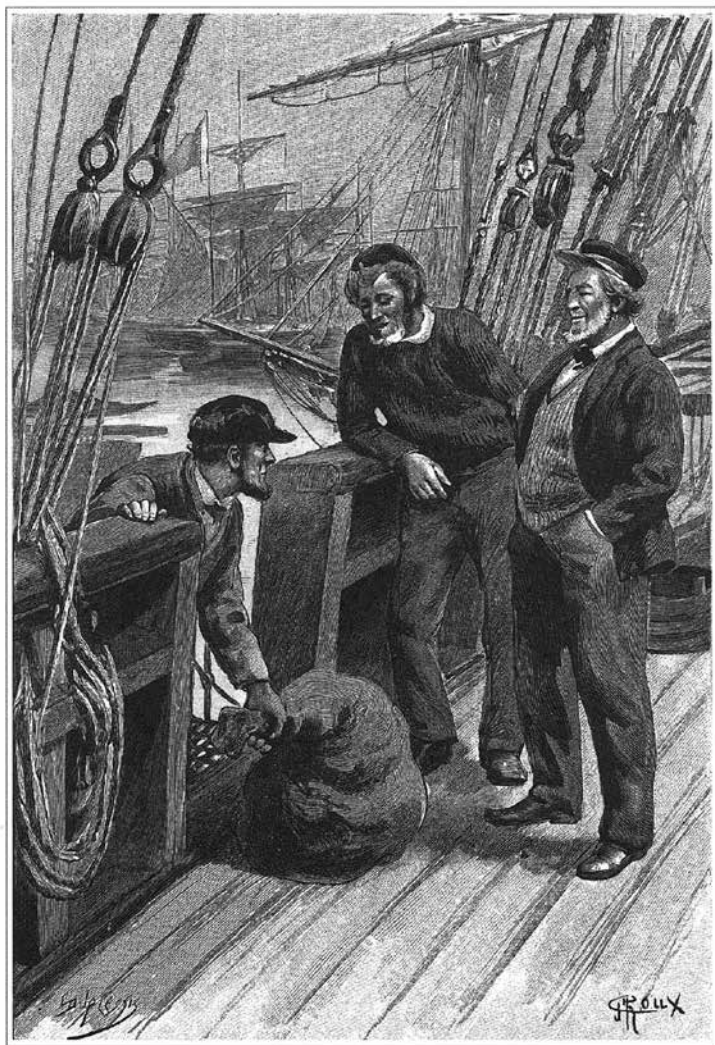
„Krásná pohoda, moře ovladatelné, vítr příznivý,“ řekl pan Bourcart doktoru Filhiolovi, který se s ním procházel po vrchní palubě. „Tato plavba má šťastný začátek a to bývá dost vzácné, když se v tuto dobu musí vyplout z průlivu La Manche.“

„Blahopřeji vám, kapitáne,“ odpověděl doktor, „ale jsme teprve na počátku cesty.“

„Oh, vím, pane Filhiole, že nestačí dobře začít, ale že je nutné dobře skončit!... Nebojte se, máme pod nohama dobrou loď, a i když není včera nová, nicméně je pevná v trupu a výstroji... Dokonce mám za to, že poskytuje větší záruky než nová loď, a věřte, že jsem si vědom, jakou má cenu.“

„Připojím, kapitáne, že nejde jen o to, aby plavba byla znamenitá. Je nutné, aby měla vážný úspěch, a to nezávisí ani na lodi, ani na jejích důstojnících, ani na jejím mužstvu...“

„Dobře mluvíte,“ odpověděl kapitán Bourcart. „Velryba přijde nebo nepřijde... Je to náhoda jako při všem a náhodě nelze poroučet... Vrátime se se soudky plnými nebo prázdnými, to se rozumí!... Ale *Saint Enoch* už koná svou pátou výpravu od té

„Eh, starý... to jsi ty?...“

doby, co vyšel z loděnic v Honfleuru, a předchozí výpravy dopadly vždy v jeho prospěch...”

„To je příznivá věštba, kapitáne. A hodláte s lovem počkat až na Tichý oceán?...“

„Ano, hodlám se, pane Filhiole, chopit každé příležitosti, a když potkáme velryby v Atlantickém oceánu dříve než obeplujeme Mys, pospíší si naše čluny na lov... Hlavní je, abychom je spatřili na krátkou vzdálenost a aby se nám podařilo se jich zmocnit, aniž bychom se zdrželi v cestě.“

Několik dní po vyplutí z Le Havru zařídil pan Bourcart strážní služby. Dva muži neustále pozorovali ve stěžňoví, jeden na předním stěžni, druhý na hlavním stěžni. Tento úkol připadl na lodníky a harpunáře, zatímco nováčkové byli u kormidla.

Mimo to, aby byl v pořádku, obdržel každý člun džber a výzbroj potřebnou k lovu. Bude-li tedy poblíž lodi ohlášena velryba, postačí jen spustit čluny, což se provede za několik okamžiků. Nicméně tato možnost se nenaskytne dříve, než *Saint Enoch* bude na širém Atlantickém oceánu.

Jakmile zmizel v průlivu La Manche poslední kousek země, zamířil kapitán Bourcart na západ, tak aby obeplul Ouessant. Když mizela francouzská pevnina, ukázal ji doktoru Filhiolovi.

„Na shledanou!“ řekli.

Posílali své vlasti tento poslední pozdrav a bezpochyby se oba v duchu ptali, kolik měsíců nebo let uplyne, než ji zase spatří...

Protože se vítr ustálil na severovýchodě, nemusel *Saint Enoch* uvolnit lana na spodních cípech plachet, aby zamířil k mysu Ortegal na severozápadním konci Španělska. Nebude nutno se dát Gaskoňským zálivem, kde se pro plachetní loď stává situace kritická, když duje vítr ze širého moře a žene ji k pobřeží. Kolikrát byly lodi, které nezvládly zápolení s větrem,

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Příběhy Jeana-Marie Cabidoulina. Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.